

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr., za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štompelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativna reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Nekoliko odgovora.

Moto:

Lepše bilo bi berilo „Novic“ rokodelsko-kmetijskih, če menj rokovaške in menj bi kmetijske bile.

Prešeren.

Mi v „Slovenskem Narodu“ dolgo že nič nismo niti odgovarjali divjim napadom, s katerimi na naš list navaliva stari dr. Bleiweis v „Novicah“, kjer sosebno našega prijatelja, g. dr. Vošnjaka tako surovo in brdavsavsko napada, kakor nij v vseh tečajih zdaj okorelih „Novic“ nobenega, niti najhujšega sovražnika Slovenstva. In „Klečeplaz“ Costa, ki je žalibog dr. Bleiweisa popolno na žnoro dobil, dal je isto parolo tudi Ulagi v Maribor: Vošnjaka uničite, za to pa vpite nanj, zabavljajte, lagajte! Molčali smo in mnogo napadov potrpežljivo, ker se volitve bližajo, ker je sovražnik domovine pred vrati in smo vendar upali, da se bodo duhovi potolažili tudi med sokrevco starih fanatikov, ker smo menili, da bode nazadnje vendar še tudi dr. Bleiweis svoje najnovejše noviško geslo: rajši nemčurja kot liberalnega Slovenca — pozabil in inehal po dr. Vošnjaku časopisno udrihati. A motili smo se, včerajšnje „Novice“ so zopet polne zelenega, penečega se srda na dr. Vošnjaka. In ker dr. B. nij mogel sam dovolj jezopuha skup spraviti, prišel mu je še nek fanatičen kaplan, ki čuje na po naši domovini zarad zvestobe in politične poštenosti lepo ime Klun, ter kakor poulični pobalin, ne kakor oznanovalec Kristovega nauka, surove psovke za dr. Vošnjakom vpije v „Novicah“.

In zakaj vse to? Kdo pa je dr. Vošnjak da se cela črna in farizejska drhalda za-

ganja vanj in ščuje nanj? Kaj pa se je pregrešil zoper domovino? Kaj je storil? Za to: da ga že čez 10 let najdete v neprestani borbi za slovenščino, da je organiziral on med prvimi narodno stranko na slov. Štajerskem, da ste ga videli in čuli pri vsakem narodnem podvzetju, pri vsakem narodnem buđenju, na taborjih in privatnih shodih, da ga poleg politične agitacije vidite tudi na, delavcev tako potrebnem polji popularne literature delavnega (kakor baš letošnji tečaj Mohorjevih knjig kaže), da je dan na dan v vseh prostih urah delaven za slovenstvo po svojem prepričanju, da za vse to ne aspirira nič nego to kar zasluži: — gospoda! je-li ta mož zavoljo tega vreden da lajete nanj v vseh listih, ki so vam na razpolog tako, kakor na nobenega nemškutarja nikdar niste!?

Da more „redacteur-en-chef“ „Novic“, gospod dr. Bleiweis, tako infamen biti, da dr. Vošnjaku, o katerega kot zlato čistem političnem poštenju more sam prepričan biti, očita nekako p odkupljenost in celo od Bismarka, od pruskih tolarjev — gospoda! to je nezaslišano! In dalje, da „Novice“, katerih sopatron je dr. Costa, ki je na sramoto vseh poštenih Slovencev beračil pri Napoleonu III. za orden, — predrznejo se sponašati dr. Vošnjaku, da ambicionira pruski orlovi red — gospoda noviška! to je mogoče samo, da iz tako korumpiranega in zlobnega gnezda pride, kakor je vaš lisičji logor!!

Da, kam bomo pa s takim postopanjem prišli? Ali se naj res pri nas take razmere v naši mali narodni stranki razvemo, kakor jih je bil Rauch na Hrvatskem ustvaril?

Osobito od starih, „zmernih“ politikov naj bi se vendar nekaj računalo, nekaj preudarjalo, kam to pelje? Tedenski listi, ki prostemu narodu v roke pridejo, bi vendar imeli pomisliti, da s tako pisavo mečejo korupcijo v narod.

Znano je, da so zanikerne kokoši, ki imajo navado, jajce, ki so ga same izlegle, prekljuvati in izpiti. Gospod dr. Bleiweis se nam zdaj že res taki kokoši enak zdi s svojim zdanjim žolčem v „Novicah“. Čemu in kaj je temu možu, ki je imel najlepše ime med vsemi strankami Slovencev, treba bilo, zdaj na stare dni s strastnim enostranstvom vso mladino, ves inteligenten narastaj od sebe odbijati s tem, da se od Coste, ki je iz nemškega taborja k nam uskočil, in od posameznih fanatikov in zelotov v zlo porabljeni daje, in namestu da bi si, s svojega vzvišenega stališča, ki ga je imel, prizadeval protivja uglediti, — še sam najstrastneje mostove med narodnima strankami trgati pomaga in se za ljudi in stvari vleče, katerim tudi njegovo ime ne more stalno pomagati, temuč se samo omadežuje. J. J.

V Ljubljani 10. julija.

„Novice“ še enkrat priporočajo grofa Hohenwarta notranjskim volilcem, naj si ga izberó za kandidata v državni zbor. Pri tej priliki očitajo „Slov. Narodu“, da ga je tudi on nekdanj hvalil, a zdaj od grofa Hohenwarta nič neče vedeti ter ponatisnejo neko zaupnico, lani Hohenwartu iz Slovenskega poslano.

Grof Hohenwart je kot federalistični minister tudi nam po godu bil in smo vselej

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Prvi del.

(5. nadaljevanje.)

II.

Gotovo vam je znano gospa, kako se čistijo ribe. Denejo se v čisto vodo, da izgube okus, ki so se ga nalezle v morji. Tudi jaz sem se hotel izčistiti, a po baš upravnasprotnem načinu. Tako se mi je zagnusila „krepost“, da sem sklenil otresti še to trohico, kolikor sem je še imel. Vstavim se v Badnu, kjer se mi je jako dopalo. Tam naletim več žensk, ki so se zelo malo pečale z zvezdami in katerim bi se gotovo ne bilo ljubilo popisavati raja. Jaz sem jim bil po godu, — zato pa sreči nijsem bil po volji. Zastonj sem se trudil, pridobiti v igri dve tisoč tolarjev nazaj; izgubil sem v njej

zadnja peresa že tako uničene peroti. Razdražen, kakor še nikdar, odpotujem proti Draždanom, kamor pridem skoro gol, tako malo denarja imajoč, da sem bil prisiljen prodati dragocene malenkosti in nekaj cunj, streznen, kar se tiče malovrednega življenja, a vedno zaklet sovrag kreposti, ne zaupajoč očem nebeške barve in kakor kristal čistemu glasu.

Ta neumnost mi preide kmalu; spoznal sem, da je ves svet naša družina, da se do biva povsod, kar trebamo za živč. Slučajno najdem zavetje pri najboljših ljudeh na svetu, ki so, da se ne zlažem, kaj malo govorili o idealu. Plačam jim naprej nekaj za živč; drugi mesec sem bil pri kraji; izjaviti sem jim moral, da sem v denarni zadregi. Sprejmo me v prijateljstvo, dajo mi na voljo, kedaj in po koliko čem plačati, ponudijo mi jedi in novcev, da bi si napravil obleke, katere ponudbe se nijsem branil sprejeti. Več tednov sem jedel redno le vsak tretji dan, dva dni sem bil ob kruhu pa čistej vodi. To žalo-

stno življenje pa mojemu zdravju nikakor nij škodilo; bil sem krepak in cvetoč, vesel, kadar sem se spomnil bodočnosti. Akopram sem bil čestokrat tako gladen, da nijsem mogel zaspati, žvižgal sem ipak kakor strnad spomladi. Po dnevi sem bil v muzeji; kopiral sem tam sliko Rembrandtovo, ki vam je znana: v roci ima kupico, na kolenih pa mu sedi nevesta. Domišljeval sem si, da bodem takoj tist dan prodal kopijo, kadar bo končana; — vera gore premiče.

Spominjam se teh dnij velike bede, ko sem spoznal, kaj je glad, pravi glad, kot dnij sreče, ki so prouzrokovali epoho v mojem življenju. Nesreča je dobra mati, ki podaje svojim otrokom suhe prsi, da se napijo zdravega, krepilnega mleka. Delal sem radosten; o svojem poklici nijsem več dvomil. Zdelo se mi je, da sem se razodel samemu sebi, da sem našel, da imam voljo, in koliko ta premore. Idoč iz muzeja srečaval sem na ulici ljudi, ki so gotovo zajutrkovali, in zdaj zopet šli kositi; pa sem si mislil, da je nij

hvalili, kar se nam je glede občne politike hvalevredno zdelo na njegovem ministrovánji. A vsa druga stvar je posamezne čine kakoga ministra hvaliti in zopet druga, priporočati ga za poslanca našega slovenskega naroda. Tu ne gre samo za visoko politiko, ampak treba bode, naše narodne težnje odkrivati, v slovenskem duhu govoriti, ker mi smo prvič Slovani potlej še le opozicijonanci. Grof Hohenwart je Nemec, on je dokazal, da ne mara za Slovence. V kakšnih razmerah bi tedaj v državnem zboru bili drugi slovenski poslanci zraven svojega nemškega in nemško-čutega tovariša?

V „Novicah“ omenjena zaupnica je res bila Hohenwartu poslana, a „Slovenski Nar.“ je nij niti sprožil niti kolportiral, on jo je po svoji časopisni dolžnosti le objavil. Ono zaupnico je sestavil g. Černy, bivši glavni zastopnik „Slavije in Costov“ dober prijatelj; in agenti Slavije pobirali so podpise. „Sl. Narod“ je zaupnico natisknil, ko je že bila odposlana, tedaj kot faktum.

Še enkrat ponavljamo, kar smo pisali 114. št. „Sl. Naroda“ tega leta o grof Hohenwartovi kandidaturi:

„Da si visoko cenimo zasluge g. grofa Hohenwarta kot soboritelja proti centralistični sistemi, in da si jako želimo, da bi prišel v državni zbor med opozicijo, vendar bi njegovo kandidaturo v karerem koli slovenskem volilnem okraju ne hoteli priporočati.“

Od vrlih notranjskih volilcev, vselej vnetih za napredek in svobodo, smo prepričani, da kot pravi Slovenci in svobodoljubni možje ostanejo *svoji pri svojih*.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. julija.

Centralni volilni odbor za Štajersko v Gradci, kateremu stoji na čelu Kaiserfeld, bode svoje glavno skrb obračal po deželi in volitve v Gradci prepuštil samim graškim volilcem. — V Mariboru je župan dr. Reiser stopil iz mestnega volilnega odbora, kateremu je on predsedoval. To je slabo znamenje za Reuterja, ker je baš mestni volilni odbor njega kandidoval in najkrepkeje podpiral. Mogoče, da se naposled res še kak kandidat oglasi proti Reuter-Brandsteterju.

Naši avstrijski ministri, zlasti Lasserin Stremayr, koketujejo z Rauscherjem in njegovo centralistično stranko. Duh tega pri-

bliževanja se kaže v mnogih činih ministerstva od kaznovanja šolskega nadzornika Bobiesca do konfiskovanja nemških ustavovnih listov à la „Tagespost“ in do razpuščenja nemških in slovanskih političnih društev. Razpuščenih je še več učiteljskih društev in te dni tudi nemško-politično društvo v Egerji na Češkem. Posebno ta policijski čin je hudo vznemiril nemške kroge. Da pa je tudi slovansko politično društvo v Prosnicah na Češkem bilo na povelje okrajnega glavarja zaprto, zato se ti nemški svobodnjaci ne mene; stara „Presse“ je celo tako nesramna, vlado hvaliti, da je to storila. Vidi se pač še zmirom, da ustavovercem nij za pravo svobodo, ampak samo za gospodstvo nad drugimi narodi.

Vnanje države.

Ruski car Aleksander biva sedaj v Nemčiji, dokler se carjevič naslednik ne povrne iz Angleškega. V sredo je prišel car iz Emsa v Jugenheim, kjer ostane do 27. julija.

V francoski narodni skupščini je hotel v seji 7. t. m. poslanec Lamy vlado interpelirati, zakaj da je še zmirom v Parizu in v okrajih obsedni stan. A monarhisti so sklenili, da se ima ta interpelacija razpravljati stoprv 15. novembra. (!) Javaljne bo to napravilo dober vtis na Parižane. V ponedeljek je bilo prvo branje načrta nove vojne postave. Poročevalec general Charenton je dejal, da francoska nij dovolj pripravljena za vojni slučaj. Postava od 24. maja lanskega leta ne zadostuje. Vpeljati je treba splošno vojno dolžnost, kakor je to že tudi v drugih državah. Zbornica je sklenila, da bo drugo branje že denes v petek. Po tem takem bo zbornica dovršila postavo v kratkem, na kar neki tišči tudi Mac Mahon. Po novi vojni postavi bo Francosko razdeljeno v 18 armadnih oddelkov, devetnajsti oddelek bo pa v Algeriji. Vsak vojni oddelek bo štel dve diviziji s potrebno artilerijo. Tudi Paris se bode močnejše utrdil.

Italijanski kralj je v sredo definitivno imenoval nove ministre. Predsednik Minghetti prevzame začasno tudi finance, ker Benečan Maurogonato nij hotel sprejeti tega mesta. Ricotti, Scialoja in Visconti-Venosta obdrže svoja mesta, pravosodje pa prevzame Vigliani, do sedaj profesor prava, javna dela pa poslanec Sparenta. Levica državnega zbora v ministerstvu nij zastopana, dasi je Minghetti s početka ponujal levičnjakom tri mesta v njem. Levičnjaki so baje preveč zahtevali, zato je Minghetti na svet Lanze akceptiral nekoliko prejšnjih ministrov, ter sprejel kljubu svoji neizvedenosti v tej zadevi tudi nepriljubljeno finančno ministerstvo, ker se je bal, da inache Cambrai Digny in Menabrea prideta na kormilo. Lanza in Sella

zavzameta zopet svoja mesta v zbornici. Poslednji si je pridobil mnogo simpatij s tem, da se je odločno uprl vrtoglavemu prevratu državnega proračuna. Pri njegovej sposobnosti in enerģiji je lahko mogoče, da pride v kratkem zopet na kormilo kot predsednik ministerstva.

Španski „nespravedljivi“ so hoteli po izstopu iz kortesov proglasiti Katalonijo neodvisno državo, a opustili so svoj namen, ker so vodji narodnih prostovoljcev izrekli, da se bodo ustavljali s silo vsakej naredbi, katera bi bila sklepom postavnih kortesov nasproti. Iz tega je razvidno, da ima sedanja vlada dobro podlago v narodu, in da se ji nij treba bati vsakega viharja.

Angleški državni parlament bode odložen početkom prihodnjega meseca. Vlada je vzela vsled tega več svojih predlogov nazaj, med temi tudi postavo o bankah in občinskih davkih. — Sir Bartle Frere je naznačil angleški geografični družbi da pošlje vlada dvojce vojnihi ladij v vzhodno Afriko.

Turški namestnik v Sarajevu se je podal z ondotnim avstrijskim poslancaem Teodorovičem v staro Gradiško, da preišče uzroke ondotnega boja med Turki in Srbi, vsled katerega je mnogo rodovin pribežalo na Hrvatsko.

Dopisi.

Iz Kamnika 9. julija [Izv. dop.]

Nedavno so našli na Perovem zjutraj za Šmalcevem gradičem v cunjah zavitega novorojenega otroka v praproti ležati zapuščenega od svoje neusmiljene matere. Ker se nič nij moglo zvedeti, čegavo je in od kod je prineseno, vzela ga je naša občina v preskrbljevanje in dobilo je nesrečno dete ime Mica Perovšek. Ta teden pa je otrok umrl. Komaj ko je naš že tolikokrat imenovani dekan to izvedel, pride v občinsko pisarno in vpraša kdo bode po nesrečnem revčetu pogrebne stroške plačal. Akoravno se vsacemu človeku privoščji zaslužek, vendar je tako postopanje malo umazano. Sicer se pa tudi ne vjema z vzvišenim duhovnim poklicem, če mašnik kakor navadni težak pri svojih poslih le gleda na denar, posebno če gre kakor v tem slučaju za to, da se revno dete, kateremu je v življenji manjkalo skrbi matere ali vsaj milosrdne žlahte, krščansko pokoplje.

Iz Trsta 9. jul. [Izv. dop.] Od štiri let sem že obiskujejo ameriškanski vojni brodovi srednjezemsko morje, in napravljajo

resneje reči na svetu, nego je Rembrandt pa njegovo „čisto-temno.“ Ako se je li zdehalo mojemu želodcu po žlici, učil sem ga ponosno, da je njegov strašni glad gola šimera, kakor i obedi drugih ljudij, da strijca Gedeona nij več, akopram si ga domišljuje, in da je na tem domišljivem svetu tisto telo najsrečnejše, ki mu nij treba prebavljati.

Ta preskušnja nij tako dolgo trajala, da bi mi presegla moči. Ko vstopim neki večer v svoje gujezdo, najdem na mizi dva lista pa zapečaten paket. Eden teh listov bil je od pobožnega gospoda Holdenisa, Harris mu je bil dal mojo adresu. Poročal mi je v naj slovesnejšem stilu, da se je njegova poštenost v obče pripoznala, akopram so brezvestni jezici napadali njegovo čast in resnično poštenost. Pisal mi je dalje, da so upniki podpisali konkordat, ter se zedinili, naj se njihove terjatve reducirajo načasno do dvajset od sto, ker se trdno nadejajo, da bode gospod Holdenis z božjo pomočjo iz

nova začel tržiti, in da se jim bode izplačalo vse z obrestnimi obrestmi. Potem dostavlja, da je dovolil svojej hčeri, naj se meni v prid oropa družinskih dragocenosti, ki so vredne te svote, pa rajše še več, tako da se mu mudi pokazati mi staro poštenost. Ta starinski človek in način, ki ga je imel pri izplačevanju dolgov, ki so bili od njegove poštenosti zavisni, — to mi je bilo všeč, in mislil sem, da bi ne bilo znamenje blage duše, da bi se dal izplačevati po njegovej hčeri.

Drugi list odprem, pisala ga je tresoča roka. To-le je bil njegov obseg: „Gospod, ubogi oče mi je povedal, da je vaš dolžnik. Zagotavljal me je, da je braselet, ki je v doposlanem zabojčku, vreden svote, ki vam jo je dolžan. Pridevam tudi, ne da bi on vedel, vsa svoja žlahtna kamena, s prošnjo, da razpolagate z njimi, kakor se vam rači, samo da stvar ostane tajna. Želim vam sreče; za nas je na veke izgubljena Meta.“

Ta list me je zopet malo sprijaznil s spominom na „Mäuschen.“ Takoj nesem dragocenosti k poštenemu zlatarju, ki mi je bil moje malenkosti dobro platil. Rekel mi je, da je braselet k večjemu 500 frankov vreden, prstan in drugo pa polovico menj. Prodam mu braselet za pomenjeno ceno, ostalo pa zavijem ter pošljem Meti nazaj z besedami: „Hvala, bilo je veliko preveč.“ Njenemu hinavskemu očetu pišem te-le vrstice: „Gospod, dal sem ceniti dragocenosti, ki ste mi jih poslali. Ničesa mi nijste več dolžni. Moja lehkomisljenost vas oprošča vsega ostalega.“ To storivši plačam poštenim ljudem zastalo stanovnino, ter vprašam svojo filozofijo, ali bo mi pripustila delat iti bombanco v Belvedere. Enkrat nij še navada. Okrepčavši se sprehajam po brilski terasi, ki omeja levi breg Labe. Mislim si: kdo je ta Meta, ter si hočem razložiti njen značaj. To sem premišljeval še več ur; drugi dan ne več.

izlete tudi v Adrijo. Več ko enemu politiku to glavo beli, kajti od kar je ruska vlada svoje posestvo v Ameriki zedinjenim državam prodala, videti je, da so te dve mogočni državi si pravi prijatelji postali in dobro se ve, ako bode Rusija na vshodu kako vojno imela, bode jej ameriška ljudovlada s svojim mornarstvom važne posle izvrševala; zato pa bode tudi s pripravnim otokom v srednje-zemskem morju odškodovana, kjer Amerikanci iščejo glavno postajo za svoja brodovja, ladjedelnice in zaloge premoga. Na vse te reči v Ameriki že več let špekulirajo, in zdi se jim, da orientalsko vprašanje, kadar se bode reševalo, prinese vse te važne faktorje soboj.

Kakor sem zgoraj omenil, da nas Amerikanci radi s svojimi krasnimi vojnimi ladjami pohajajo, tako je prijadrala tudi v nedeljo ob 9. uri zvečer velikanska ameriška fregata „Wabash“ s 45 topovi in s 560 možmi. Poveljnik Franklin na ladji, i pod-admiral Lanler Case se je tudi pripeljal, da ide gledat dunajsko raztavo. Ladja je došla iz Sirakuza. V ponedeljek zjutraj ob 8. uri, ko po navadi brodovje zastave ovesi, pozdravila je ameriška fregata naše mesto z 21 streli in ko je na gradu z ravno toliko streli odzdravljalo, je zopet ameriška pozdravljala s 13 streli avstrijsko zastavo, kar je naša brodovje oklep-nica Lisa tudi vrnila. Amerikansko ladjo sme vsak obiskati in ogledati si jo, mornarji so ljudje raznih jezikov, tudi dva Hrvata služita na njej, katera sta nam prijazno vse prostore razkazavala.

Od Slavine na Notranjskem, 8. jul. [Izv. dop.] — Zdaj pa zopet laže dišemo Kočanci, Selčanje, Slavinci, Žejci, Matenjanje, Rakitničanje in Grobiščanje. Uže tri dni skoro nij več novih bolnikov; vražji uštev menda jemlje slovo od nas, a prikazuje se v našem sosodstvu, katerega varuje božja milost, saj so naše žrtve dosti ogromne. Bolezen se je začela 6. junija v Žejah; uže prvi bolnik je umrl kmalu, ko je jo bil legel. Po tem dnevu do 4. julija zvečer je zbolelo v Slavini: 13 moških, 39 ženskih; v Kočah: 14 m., 37 ž.; v Selcih: 17 m., 45 ž.; v Žejah: 7 m., 11 ž. in 14 leten mladeneč; v Matenjev vasi: 12 m. 25 ž., v Rakitniku: 7 m., 18 ž. in dva otroka; v Grobišči: 2 m., 7 ž.; v Pristranku: 1 m.,

3 ž.; v šent. Petru: 6 m., 19 ž.; v Petelinjah: 9 m. 20 ž.; v Gradci: 4 m., 6 ž.; v Trnji: 5 m., 21 ž.; v Nemškej vasi: 7 ž.; v Klenku: 5 ž.; v Radahovej vasi: 1 m., 7 ž.; v Hrastji: 5 ž. — Vse to so vasi in bolniki slavinske župnije, močne: 4.451 duš. Zbolele pa so v tem tudi v Postojni: 4 ž.; v Zalogu (Post.): 1 m.; v Zagorji (vik.): 1 m., 14 ž.; v Drskovičah (Zag.): 1 m. 6 ž.; v Orehku (Hrenovice): 9 m., 7 ž.; izmed vseh teh bolnikov je do 4. julija umrlo jih 29. Najhujše je bilo v Žejah, kder je blezu 145 bivateljev; v tej vasi je umrlo šest ljudij.

Ta vest kaže, da ta bolezen ima ženske rajša, nego moške; dosti kvaren je ženskimi bil strah; dosti je lotila se njih bolezen za tega delj, ker so morale delati po polji, kodar so počepale ali bose hodile in torej zbolevale. Izkušnja je pokazala: kdor je vino ali druge močne pijače užival v svojej bolezni, — da je skoro umrl, ali pa, kedor se je prehladil. Mnogo več mrtvecev pa bi bilo gotovo, da gospoda dr. Razpet in Zepuder nijsta tako pridno stregla bolnikom, res je to: neumorno skrbna sta bila dosle. Hvala pa tudi našim gospodom duhovnom, ki so po njihovem podučnji v cerkvi ljudi učili, kako se morejo vesti v boleznih zdravi in bolni, — in svarili, česar se morajo ogibati.

Prav zdaj-le iz zanesljivega vira zajemljem, da ta bolezen razsaja tudi uže po sedmih vaseh v hrenovške župniji, a ne tako neusmiljeno in nevarno, ker so ljudje uže podučeni, kako se morajo vesti in slušajo rajši, nego so skrajema naši ljudje pokorni bili gospodoma zdravnikom.

Iz Idrije 8. julija [Izv. dop.] Kakor iz drugih krajev pošiljajo uradnike in umetelnike k Dunajski razstavi, tako je tudi od našega rudnika poslanih nekaj gospodov uradnikov in oglednikov, kateri bodo na razstavi imenitne in v njih posel spadajoče reči natančno ogledovali, ter po svoji razumnosti tudi pozneje tukajšnjemu rudniku mnogo koristili. Poslati pa menda tudi mislijo nekaj mašinskih delavcev, katerim bo veliko mesto Dunaj gotovo zelo dopalo, in tudi v razstavi bodo različne reči z velikimi očmi ogledovali ker kaj posebnega še tako nijso nikol videli. Ali pa bodo v razstavi na vednosti kaj pridobili, in ali bo to tukajšnjemu rudniku

kaj koristilo, to je drugo vprašanje na katero bo prihodnost odgovarjala. Gotovo bi bilo koristnejše in pravičnejše, ako bi se bilo namesti g. H. sina in njegovega strijčnika kaka dva izkušena in bolj izvedena delavca odbrala. Da se pa to nij tako zgodilo, krivi so rudniški gospodje sami ker brž ko ne so le g. H. vprašali, kdo od delavcev naj bi šel na Dunaj? Ta pa je urno odgovoril: „Kdo neki drug kot moj sin in strijčnik; denn die kann ich brauchen, auf die kann ich mich verlassen, die andern sind so für nichts.“

G. H. pa tudi vse stareje delavce črti ker ima dovolj svojih sorodnikov.

Iz Dunaja 7. julija. [Izv. dopis.] Vidi se, da se je na „višji ukaz“ v vladnih krogih sklenilo: volitve v državni zbor pospešiti. Vsaj na Tirolskem se je z okrajnim glavarstvom Kufstein začelo in sicer z nalogom na podredjeno oblastnijo, da se imajo volilni zapisniki sestaviti in na Dunaj poslati.

Pripoveduje se v dobro podučeni krogih, da je izvedeni minister notranjih zadev Lasser zapazil, da veje hladna sapa v dvornih krogih in da je temu samo s tem pomagati, če se volilna agitacija krepko in hitro poprime in se s pomočjo birokratičnega aparata znamenita večina za vladu ulovi; ker to vedo vsi, tudi ministri, da centralistična stranka jedva tretji del stanovalstva znaša.

Pri teh ljudeh ne gre za čutje pravice; — vladati in izplenjati, to je geslo centralistov in to nameravajo vedno.

Začasno se drakoničen sistem posilnosti in enoplatno strankarsko vladarstvo drži. Na Češkem n. pr. se volitev dveh spoštovanih možev za okrajne predstojnike nij potrdila in najvišji sankciji nij predložila. Med tema je grof. Janez Harrach, kateri kakor ob svojem času nepotrjeni knez Lobkovic in Schwarzenberg, k najlojalnejšim graščakom na Češkem spada.

Tu se ne dela razločka. Delavec ali mestjan, maloposestnik, graščak ali fideikomisni velikoposestnik — vsak se zavrže, če je Čeh ali češki narodnjak.

Od kod naj dobiva Avstrija moč, če se sistematično celim vrstam prebivalstva brez povoda krivica dela, to se tedaj imenuje: liberalno, ustavoverno delovanje. — Stano-

Bil sem umetnik, rojen pa v Beaune-u. Slutnja me nij prevarila. Ravno tisti trenotek, ko sem, s paletto v roci, delal zadnje retuše na kopiji, vstopi v galerijo mož precej visoke postave, katerega obličje me osupne. Bil je pri kakih petdesetih, a njegovi svitli, črni, gosti lasje, kjer nij bilo nič enega sivega, so hranili to tajnost. Zunanost mu je bila veličastna, ročnost velika, obnašanje tako, kakoršno se nabaja pri boljših stanovih, oko prebodljivo, ostro, obličje važno, skoraj resno, a razsvetljeval je je najzapeljivši smehljaj. Nijsem se dolgo pečal z njim; ogledoval sem svoje platno, je primerjal z modelom ter kramljal s svojo vestjo; le nekaj nemira nama je ostajalo. Namah zaslišim za hrbtom glas: „Če je ta kopija na prodaj, jaz jo kupim.“ Obrnem se živahno, ta govor bil je namenjen meni, in kupec, ki ga je poslala previdnost, ki skrbi za berače, bil je ovi mož ponosne postave, ki se je znal tako lepo smehljati. Imenoval se je go-

spod Mauserre, in nij bil nič menj, nego francoski poslanik v Draždanah. Seznaniva se tako urno, da me povabi na drugi dan k obedu. Osem dni poznej začnem njegovo sliko, ki jo dokončam v šestih tednih; v čast izvršitvi napravi gospod Mauserre velik obed, h kateremu povabi vse diplomatične osebe. Rad bi bil jaz, da bi bil ta dan sodar iz Beaune-a videl, kako se njegovemu trapastemu sinu ljubka in priklanja, — kako ga slavi vse. Prihodnjo pomlad pošljem to imenitno sliko v salon; velikej množici nij bila po okusu, a umetniki so jo hvalili ter prorokovali, da bom še velik slikar. Kakor je gospod Holdenis dejal, vsaka reč ima svoj začetek.

Blažen bodi strije Gedeon, ki je bil uzrok, da sem šel v Draždane nemškega jezika se učiti, in da sem tam naletel na gospoda Mauserre-a. Da nij ta odlični mož ena glavnih osob povesti, ki vam jo pripovedujem, govoril bi vam še več o njem, tako sem mu

hvaležen. Meni se zdi, gospa, da dobra prijateljstva ne nastajajo iz podobnosti situacij in značajev, nego v nekakem soglasji v čutenji in sodbi. Midva, gospa, sva dobra prijatelj, a sva si, menim da, malo podobna. Izpraševal sem se, kako-li morem biti po gospod Mauserre-ovem okusu, in kako je mogel ta sprijateljiti se z mladim človekom, komaj malo otesanim, nevednim v vsakej reči, ki ne spada v njegov strok, ki živi in misli tja v en dan in ki mu nij mar njene stvari. Ko ga vprašam o tej točki, reče mi, ne da bi se jaz sam hvalil, o čemer je on dobro prorokoval, da me je spoznal za prebrisano glavo. On sam je imel olikanega duba; veliko je bil popotoval, veliko ogledal, veliko čital. Skušnje in berilo, — to dvoje bilo je povod njegovej finesi in naravnej sodbi. Videla se je v njem inteligencija, ki je dobila veliko hrane, ki je pa vso prebavila.

(Dalje prih.)

valstvo vsake kronovine mora po takih izgleh do prepričanja priti, da „izboljšanja okolščin v Avstriji“ nij mogoče, dokler ta koterija na krmilu ostane in jej je dovoljeno, svojevoljnost uganjati pod firmo: liberalne vladne oblike.

Samo edinost v delovanji more vse rešiti. Ako se sledeča prigodba obistini, bi to pokazalo, kako je Avstrija slaba in kljubu „blišča in borzne politike“ onemogla nasproti močnejšim sosedom.

Pravi se, da grof Andraš na intimnost z nemškim državnim kancelarjem knezom Bismarkom računajoč, se kot njemu enakega diplomata smatra, kar politično tehtnost zadeva, in pri nastavljenji malega diplomatskega mesta v Berlinu (pri tamošnjem avstrijskem poslanstvu) se za Bismarkovo mnenje nij briga. Imel je menda „usus“ pred očmi, da malih uradnikov v diplomaciji nij treba oglaševati. Pa slučaj je hotel, da je „nek vnanjemu uradu služoč mlad mož“ bil Poljak in od grofa Andraša za diplomatsko službovanje v Berlin poslan. Dasi tudi je ta mladi mož sin pravega birokrata, torej v popačeni črno-rumeni lojalnosti znan, vendar je knez Bismark neki zoper njegovo bivanje in službovanje v Berlinu ugovarjal, ker on nobenega Poljaka v diplomaciji ne trpi, dasi tudi je taisti kot postaven zastopnik Avstrije. Dotičnik je sin gališkega namestnika, tajnega svetovalca in souda avstrijske gospodske zbornice in po odstopu Bacha bivšega državnega ministra (za celo Avstrijo z ogersko vred) grofa Golubovskega.

Ta slučaj kaže vsakemu, da smo mi po vladni obliki, katera je proti volji in blagorji večine avstrijskega stanovalstva vzdržana, tako oslabei, da se nam vse poniževanja dajati smejo in jih mi prenašati moramo, zaradi naše — slabosti.

Domače stvari.

— („Slovenski Tednik.“) Denes se je 2. št. „Slovenskega Tednika“ razposlala. Zapopadek je zopet prav raznovrsten, pisava kolikor mogoče prosta in razumljiva za slovenskega kmeta. Posebno bode dopadalo na „Sl. Tedniku“ da se izogiblje vsake polemike in mirno piše, kakor se spodobi listu, kmetškemu ljudstvu namenjenemu. Za to smo prepričani, da se bode „Sl. Tednik“ kmalu udomačil po slovenskih kmetških hišah. Prijatelji narodnega napredka in zdrave narodno-slovenske politike naj „Slov. Tednik“ širijo v svojih krogih, da se vedno množe njegovi čitatelji.

— (Iz ptujskega volilnega odbora), ki je imel g. Hermana kandidirati, sta izstopila kakor znano: predsednik dr. Ploj in dr. Gregorič. G. dr. Ploj, ker zamenika nema, nam naznanja, da je iz tega odbora izstopil tudi slavnoznani narodnjak in slovenski pisatelj, g. župnik Božidar **Rajč** s pismom, v katerem pravi: „Pravna stranka, kateri pripada g. Herman, v največji dobi nikakor ne pospešuje in ne pomaga narodnemu razvoju in napredku, nego je obema na oviro in tlačenje, zbog česar izstopam iz volilnega odbora ptujskega, v kateri sem bil dne 11. maja izvoljen; — kar rači svojemu zameniku dragovoljno na znanje dati. Raič.

— (Dr. Josip Drč) rodom in mišljenjem izvrsten Slovenec, pride za sekundarnega zdravnika v deželno bolnico v Ljubljano.

— (Na „Narodno tiskarno“) kašljajo stare navdušljive Bleiweis-Costove „Novice“ s perfidnim škandalnim poročilom že tri tedne, pa se še nijso odkašlale. Čisto naravno: pri starih ljudeh naduha po prehladu trpi 4 tedne ali še več.

— (Naš „Tednik“) bode „Novice“, kakor mora. Da bi ga očrnilo poskušajo vse svoje znane lastnosti. Tako tudi pravijo, da je bil prej telegram iz njega v „Pressi“ nego je izšel. To je laž. Sicer je pa mogoče, da „Novice“ svojo laž za resnico drže, kajti one nijso naročene in se to uredništvo (i. e. Bleiweis) sploh nema navade naročevati na liste, katere rabi, temuč si jih v kavarni pri Šmidu izposojuje, ter je potem čisto naravno, da misli, da en dan ali dva kasneje izhajajo nego je res.

— (G. Klunu, kaplanu v Ljubljani) moremo povedati, da bode na svoje surove psovke, katere je proti dr. Vošnjaku izustil, in jih zdaj v „Novicah“ ponavlja, imel priliko pred c. kr. sodnijo odgovor dobiti.

— (Strela udarila, pa ne ubila.) Piše se nam: V mestnem metliškem logu stopil je ob hudi plohi gospodar Slane iz Berčic s hčerjo, deklo in hlapcem pod košat hrast. Strela udari vanj, poruši ljudi, ki so pa vsi od mrtvih vstali in zopet pridno delajo.

— (Požar.) V Čatežu blizu Brežic so v noči 5. do 6. julija tri poslopja s pristavami in vsem, kar je v njih spravljeno bilo pogorela. Ogenj je bil neki raztrošen po kadih tobaka.

— (Grozna nesreča.) Iz Žavca na slovenskem Štajerskem se nam piše: V nedeljo 6. julija proti 5. uri popoldne se je v naši okolici hudo vreme začelo. V pireški soseski na Ponikvi so šolarce ravno iz šole domu šle, ko jih huda ura na potu dobi. Devet deklet hiti pod neko kapelo vedrit; a komaj so notri, udari strela v kapelo in vrže onih devet deklet iz kapele. Štiri so precej mrtve obležale, pet pa je strela samo nekaj osmodila in omotila. Zdaj so se spet ozdravile. V torek zjutraj ob 8. uri je bil pogreb nesrečnih deklet, h kateremu se je zbralo mnogo ljudij iz okolice.

Razne vesti.

* (Čudni prosilci pred cesarjem.) Iz vasiice Landshut, poleg Lundenburga na Moravskem je prišlo čez 200 prebivalcev, možje, žene in otroci, pod vodstvom svojih predstojnikov na Dunaj in so šli z dvema cerkvenima banderama v dvorsko burgo, da bi šli k cesarju na zaslišanje in se čez prejšnjega svojega graščaka pritožili. Povedalo se jim je, da na ta način, vsi, ne morejo pri cesarji zaslišani biti, naj se deputacija iz njihove sredine v cesarsko kabinetno pisarno poda in tam za zaslišbo prosi. Udali so se temu in med tem ko se je deputacija v cesarsko kabinetno pisarno podala, so se drugi na vnanjem dvornem trgu razpostavili. Policijski komisar, ki je med tem prišel, je zahteval od teh čudnih prosilcev, da se razidejo, kar so z nevoljo in hrupom tudi storili.

* („Strijca.“) Nek bogat kupec se je vozil po železnici v rusko mesto Harkov. V istem kupeji prvega reda je bil samo še nek

mlad mož. Razgovarjala sta se in kupec pove, da ima 5000 rubljev v novih bankovcih po 100 rubljev soboj. Kasneje sta popotnika pila flašo vina vkup. Mladi mož je začel reči kupcu „strije“, kar je onemu dopalo. Vsi drugi tujei, ki so kasneje vstopili, so slišali, da se titulirata „strije“ in „nečak“. Kupec zaspi. „Nečak“ začne drugim praviti smijaje se, da bode „strijen“ za nalašč denar vzel, v drug vagon presel se, da bo „strija“ malo strah, ko se prebudi. Vzame spečemu denar, smeje se, drugi se smejejo. Mladi človek odide. Ko se kupec prebudi — „nečaka“ nij bilo.

Narodno-gospodarske stvari.

Goveja kuga.

Ta strašna živinska kuga letos hudo razsaja ter se je z Ogrskega in Hrvaškega že tudi raznesla po Štajerskem in Kranjskem. Pokončala je letos že mnogo govedine. Zato je po postavi (zakonu) ostro ukazano, da vsak občinski poglavar precej vladi naznani, če katero govedo v njegovi občini zboli. Potem se občina zapre drugim občinam, da bolna živina ne pride še zdravo v dotiko; a vso bolno živino je treba končati.

A kako je to bolezen poznati? Govedo več ne prežvekuje, gleda žalostno na tla, oči se mu solze, ušesa in noge so hladne, vse truplo se časi od mraza trese, a navadno je v hudi vročini. Potem je koža suha, in to je gotovo znamenje kuge. Na dlesni, jeziku, po goltanci in požiralniku se prikažejo male, rudeče pike, katere se večajo, dokler je vse polno gnjid po žleznatih kožah. Govedo pogine od pokvarjene krvi. Vrlo malo kužne živine ozdravi, izmej sto glav, le 5 ali 10. Zato ukazuje postava, da je bolno živino precej pokončati, a gospodarju se povrne škoda iz državne kase za govedo, katero se po ukazu vladnega komisijona ubije, ker je utegnulo biti že okuženo.

Na Hrvaškem je neki gospodar v Kereštinu svojo že okuženo in bolno živino tako ozdravil.

Ko je videl, da govedo boleha, pomešal je žlico salmijakovca (Salmiakgeist; dobiva se v štacunah) v maslec lanénega olja ter je to mešanico tresel, da je bila videti vsa bela. Potem jo vlije govedi v gobec tako, da je bilo prisiljeno vse požreti. Po toliko salmijakovca daje volu, a slabejšemu govedu menj. Bolno govedo se potem s hladno vodo polije in štirje možje ga po vsem životu drgnejo s slamo, dokler se ne začne potiti. Če se prikaže pot, ovije se žival s koci in ostane brez krme. Večkrat na dan dobiva vodo, katerise je hudičevega olja (Schwefelsäure) primešalo toliko, da se voda malo kisne. Tudi se vsak dan po enkrat nekaj žlic čistega lanénega olja govedu vlije.

Od četrtega dneva dobiva govedo po en funt žernjene ržene ali grahove moke na dan; tudi malo dobrega sena se mu sme dajati.

Tako je baje mnogo bolne živine ozdravelo; a glavna stvar pri tej kugi je, bolno živino precej ločiti od zdrave ter jo ubiti.

Tuji.

9. julija.

Evropa: Skufca, Bosi, Bohno iz Dunaja. — Prager iz Linca. — Milila iz Trsta. — Mlehaš iz Nabrezine. — Glišič, Nikič iz Zadra.

Pri Elefantu: Baronovka Gal z baroneso iz Grada. — Baron Gall z baronovko iz Celja. — Stafler, Schloss, Leuris iz Trsta. — Hofstätter iz Postojne. — Domladič, Valenčič iz Pl. Bistrice. — Žurhalek krajevski svetovalec iz Reke.

Pri Malič: pl. Kreč, Pukenmeier, Anger, Eisner, Jung iz Dunaja. — Knipp iz Ofenbaha. — Schäffer iz Hajde.

Dunajska borsa 10. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld.	50 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	75
1860 drž. posojilo	103	—
Akcije narodne banke	980	—
Kreditne akcije	230	50
London	111	60
Napol.	8	90
C. k. cekini	—	—
Srebro	109	25